

**Informacja o sytuacji
Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP)
i Biur Usług Płatniczych (BUP)
w I kwartale 2015 r.**

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

Warszawa, lipiec 2015 r.

Plan prezentacji

CHARAKTERYSTYKA KIP i BUP

LICZBA I WARTOŚĆ TRANSAKCJI PŁATNICZYCH KIP i BUP

FUNDUSZE WŁASNE KIP

NADZÓR NAD BUP

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC KRAJOWYCH INSTYTUCJI PŁATNICZYCH

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC BIUR USŁUG PŁATNICZYCH

Charakterystyka KIP i BUP

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych wprowadziła dwie nowe kategorie podmiotów na polskim rynku finansowym – **Krajowe Instytucje Płatnicze (KIP)** oraz **Biura Usług Płatniczych (BUP)**.
- Prowadzenie przez KIP działalności w zakresie usług płatniczych wymaga udzielenia zezwolenia przez Komisję Nadzoru Finansowego. Zezwolenie może być wydane wyłącznie osobie prawnej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na jej wniosek.
- Wydanie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP następuje pod warunkiem stwierdzenia przez KNF spełnienia przez podmiot ubiegający się o zezwolenie warunków niezbędnych do świadczenia usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, na które składają się wymogi kapitałowe, personalne oraz organizacyjne.
- Na koniec I kwartału 2015 r. zezwolenia na świadczenie usług płatniczych posiadało 29 KIP.
- Ze względu na skalę działania i rodzaj świadczonych usług, KIP można podzielić na 3 grupy:

GRUPA A: KIP, które jednocześnie prowadzą działalność jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR),

GRUPA B: KIP, które świadczą kilka usług płatniczych (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR),

GRUPA C: KIP, które świadczą wyłącznie usługę przekazu pieniężnego (kapitał założycielski w kwocie min. 20 tys. EUR).

Charakterystyka KIP i BUP

- Biura usług płatniczych to podmioty, obejmujące osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa o usługach płatniczych przyznaje zdolność prawną (m.in. spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna), świadczące wyłącznie usługę przekazu pieniężnego na terytorium Polski, dla których średnia wartość transakcji płatniczych z poprzednich 12 miesięcy nie przekracza 500 tys. EUR miesięcznie.
- Prowadzenie działalności w charakterze biura usług płatniczych wymaga uzyskania wpisu do elektronicznego Rejestru Usług Płatniczych prowadzonego przez KNF.
- W odróżnieniu od krajowych instytucji płatniczych, biura usług płatniczych nie podlegają m.in.:
 - wymogom kapitałowym,
 - ograniczeniom w zakresie łączenia środków pieniężnych, przyjętych w celu wykonania transakcji płatniczych ze środkami posiadanymi z innego tytułu,
 - ograniczeniom w działalności inwestycyjnej,
 - obowiązki badania rocznych sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów.

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

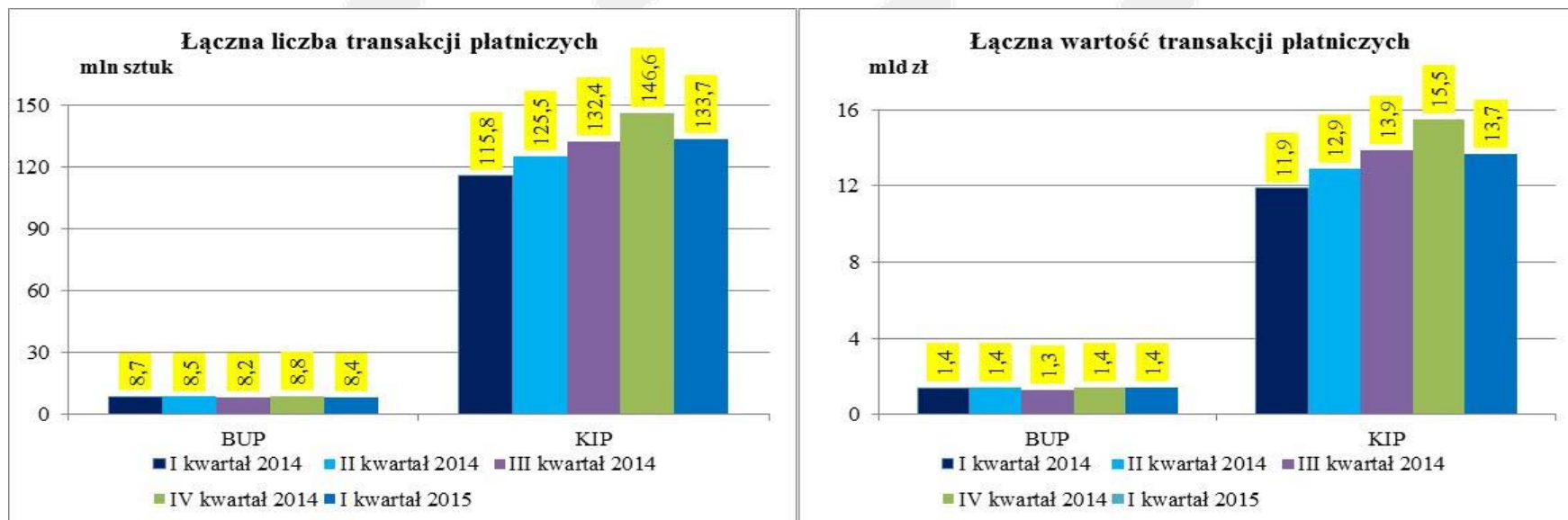
- W I kwartale 2015 r. KNF udzieliła 1 zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej. Tym samym, na koniec marca 2015 r. zezwolenia posiadało 29 KIP.
- W I kwartale 2015 r. krajowe instytucje płatnicze wykonały 133,7 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 13,7 mld zł (w IV kwartale 2014 r. odpowiednio: 146,6 mln transakcji o łącznej wartości 15,5 mld zł).
- Większość transakcji płatniczych (75% w I kwartale 2015 r. wobec 80% w IV kwartale 2014 r.) została zrealizowana przez krajowe instytucje płatnicze, które jednocześnie działają jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (Grupa A); na Grupę B i C przypadało odpowiednio 14% i 11%.

KIP	Liczba transakcji (tys. sztuk)				Wartość transakcji (mln zł)				Opłaty i prowizje (tys. zł)			
	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	IV kw. 2014 r.	I kw. 2015 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	IV kw. 2014 r.	I kw. 2015 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	IV kw. 2014 r.	I kw. 2015 r.
GRUPA A	114 275,4	116 566,5	127 316,0	113 450,4	11 057,3	11 209,1	12 372,9	10 200,6	167 347,5	123 629,6	136 556,3	106 741,4
GRUPA B	3 669,7	7 973,5	10 318,8	11 174,2	740,8	1 381,2	1 733,6	1 989,4	8 341,1	16 786,3	19 158,9	20 937,9
GRUPA C	7 588,8	7 853,1	8 930,4	9 123,6	1 102,1	1 313,3	1 377,1	1 492,6	16 374,7	14 608,4	19 163,6	19 641,8

- W I kwartale 2015 r. transakcje płatnicze w walucie innej niż PLN zrealizowało 9 (podobnie jak w IV kwartale 2014 r.) krajowych instytucji płatniczych na łączną kwotę 152,6 mln zł (w IV kwartale 2014 r. – 101,1 mln zł), jednak ich udział w ogólnej wartości wykonanych transakcji należy uznać za niewielki (1,1%).
- Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w KIP wyniosła 102 zł (dla porównania: w I kwartale 2014 r. 102 zł, w II kwartale 2014 r. 103 zł, w III kwartale 2014 r. 105 zł, a w IV kwartale 2013 r. 106 zł).

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

- łączna liczba i wartość transakcji, zrealizowanych w I kwartale 2015 r. przez 27 KIP (1 KIP nie wykonywał w tym okresie transakcji płatniczych, a 1 KIP nie został uwzględniony w zestawieniu w związku z wydaniem decyzji KNF o wygaśnięciu zezwolenia) była znacząco wyższa aniżeli skala działalności zrealizowanej w tym okresie łącznie przez 1 121 zarejestrowanych BUP. Wraz z uzyskiwaniem przez kolejne podmioty zezwoleń na działalność w charakterze krajowych instytucji płatniczych dysproporcja pomiędzy łączną skalą działalności KIP a BUP, mierzona ogólną liczbą i wartością realizowanych przez te podmioty transakcji będzie się zwiększać.

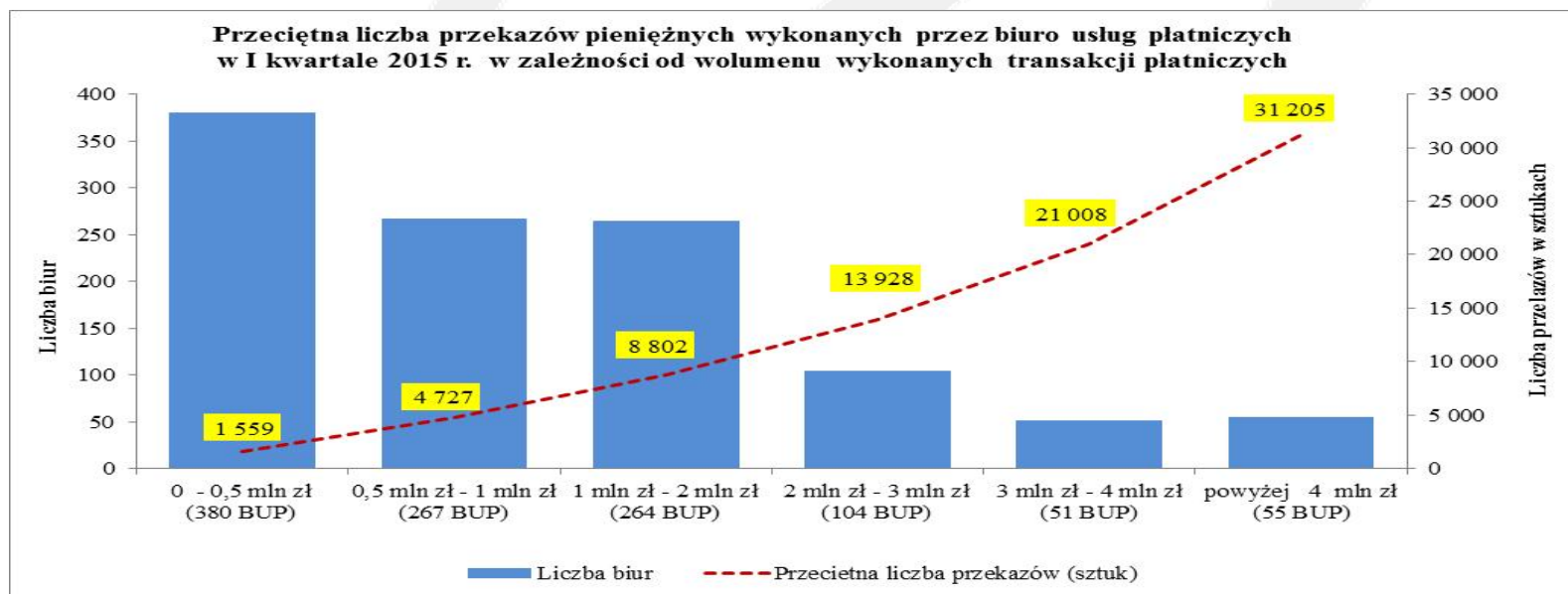

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- **Do dnia 18 czerwca 2015 r. informację sprawozdawczą za I kwartał 2015 r.** przesłało do KNF 1 121 biur usług płatniczych z 1 351 zobowiązanych do przesłania rocznej informacji sprawozdawczej (83,0%). Dla porównania do dnia 20 kwietnia 2015 r. sprawozdania za IV kwartał 2014 r. przesłało do KNF 1 156 biur usług płatniczych (85,3%) spośród 1 356 podmiotów objętych tym obowiązkiem.
- W I kwartale 2015 r. biura usług płatniczych zrealizowały 8,4 mln przekazów pieniężnych o łącznej wartości 1,4 mld zł (w IV kwartale 2014 r. BUP-y wykonały 8,8 mln przekazów o wartości 1,4 mld zł). Przeciętnie jedno biuro usług płatniczych wykonało transakcje płatnicze o wartości 1 213,1 tys. zł (w IV kwartale 2014 r. 1 189 tys. zł). Średnia wartość jednego przekazu pieniężnego wyniosła 161,6 zł (w IV kwartale 2014 r. 156,4 zł).
- W I kwartale 2015 r., w porównaniu do IV i III kwartału 2014 r. (kiedy nie odnotowano przekroczeń) 2 biura wykazały przekroczenie kwartalnego limitu wartości transakcji w wysokości 1,5 mln EUR.

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- Z danych sprawozdawczych biur usług płatniczych za I kwartał 2015 r. wynika, że 647 biur (58%) zrealizowało 1,9 mln przekazów pieniężnych w przedziale do 1 mln zł, w łącznej wysokości 282,0 mln zł (przeciętnie jedno biuro wykonało 2 866 przekazów, średnio 48 przekazy dziennie).

- Biura usług płatniczych, które przekazały KNF informację o liczbie i wartości przekazów pieniężnych zrealizowanych w I kwartale 2015 r. wraz z polisami ubezpieczeniowymi albo gwarancjami (łącznie 907 biur) zrealizowały przekazy pieniężne na łączną kwotę 1 156,8 mln zł, natomiast wartość ich zabezpieczeń wyniosła 27,0 mln zł, co stanowi 2,33% wartości zrealizowanych w tym kwartale transakcji płatniczych. Miesięcznie wykonały one przekazy o wartości 385,6 mln zł, a średni miesięczny poziom ochrony wyniósł 7,0%.

Fundusze własne KIP

- Zgodnie z uregulowaniami ustawy o usługach płatniczych, wysokość funduszy własnych krajowej instytucji płatniczej nie może być niższa od minimalnej wartości kapitału założycielskiego, jaka wymagana jest do skutecznego wystąpienia z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP albo kwoty obliczonej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie metody obliczania kwoty, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych.
- Z analizy danych sprawozdawczych KIP za I kwartał 2015 r. i poszczególne kwartały 2014 r. wynika, że kapitały założycielskie krajowych instytucji płatniczych kilkakrotnie przewyższają ustawowe minimum. Wyraźnie widoczna jest w tym obszarze dominacja kilku KIP o ugruntowanej pozycji na rynku usług płatniczych, prowadzących działalność na szeroką skalę.
- W I kwartale 2015 r. wszystkie analizowane KIP posiadały fundusze własne w wymaganej wysokości (tj. wg wyższej z kwot: minimalna wysokość kapitału założycielskiego albo kwota obliczona zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Finansów).
- Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (po pomniejszeniach wynikających z przepisów uup) wyniosły łącznie na koniec I kwartału 2015 r. 274,6 mln zł (na koniec IV kwartału 2014 r. 275,7 mln zł).

Nadzór nad BUP

- **Do dnia 18 czerwca 2015 r. z obowiązków wobec KNF nie wywiązało się:**
 - 230 biur usług płatniczych (17,0% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 31 marca 2015 r.), które nie przesyłały KNF informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za I kwartał 2015 r.;
 - 222 biura usług płatniczych (16,4% BUP wpisanych do rejestru KNF na dzień 31 marca 2015 r.), które nie przesyłały KNF zawartej albo wznowionej umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej.
 - 138 BUP nie wywiązało się jednocześnie z obu ww. obowiązków wynikających z ustawy.
- Fakt ten może generować ryzyko systemowe i stanowić potencjalne zagrożenie dla pewności obrotu i stabilności krajowego systemu finansowego.
- Na podstawie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru tych BUP, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy o usługach płatniczych.
- Prace nad nowelizacją ustawy o usługach płatniczych, w szczególności w zakresie zmiany formy i zakresu nadzoru nad biurami usług płatniczych (ostatni projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych został przekazany przez Ministerstwo Finansów do Komitetu Stałego Rady Ministrów w dniu 2 kwietnia 2015 r.) zostały wstrzymane w związku z decyzją Ministerstwa Finansów o wycofaniu projektu z prac parlamentarnych z uwagi na niemożność ich zakończenia przed upływem bieżącej kadencji Sejmu.

Działania nadzorcze KNF wobec KIP

W ramach działań nadzorczych wobec KIP, KNF:

- weryfikuje przekazywane okresowo dane sprawozdawcze (kwartalne i roczne);
- analizuje wyniki finansowe KIP w kontekście ich zgodności z przedstawianymi planami finansowymi;
- przeprowadza kontrole w nadzorowanych podmiotach w celu weryfikacji zgodności ze stanem faktycznym danych, zawartych w sprawozdaniach okresowych oraz kontroli zgodności prowadzonej działalności w zakresie usług płatniczych z obowiązującymi przepisami prawa i zaleceniami oraz wytycznymi KNF - w lutym br. pracownicy UKNF przeprowadzili kontrole w 2 krajowych instytucjach płatniczych.

Działania nadzorcze KNF wobec BUP

W ramach działań nadzorczych wobec BUP, KNF:

- monitoruje terminowość przekazywania informacji sprawozdawczych,
- monitoruje przestrzeganie obowiązku ochrony środków klientów,
- informuje nadzorowane podmioty o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie przekroczenia ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 tys. EUR (w I kwartale 2015 r. w 2 BUP odnotowano przekroczenia dopuszczalnego przez przepisy ustawy o usługach płatniczych limitu transakcji za okres ostatnich 3 miesięcy),
- kontroluje terminowość realizacji przekazów pieniężnych,
- prowadzi postępowania administracyjne w sprawie nałożenia kar pieniężnych w odniesieniu do podmiotów, które nie dopełniają obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy,
- kieruje zalecenia do BUP, co do których ustalono, że uzyskują ujemny wynik finansowy z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych albo nie wykazują przychodów z tytułu prowadzenia tej działalności.

Na podstawie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru dostawców usług płatniczych tych biur usług płatniczych, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych.

Opracowanie:

Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych